3 1761 05985242 6

C. J. Kelk en Halbo C. Kool

Middel-Nederlandsche Lyriek

DE UILENREEKS No. 3

PT
5431
M53
1900z
c.1
ROBARTS

Presented to the

LIBRARY *of the*

UNIVERSITY OF TORONTO

by

PROF. H.B. DE GROOT

MIDDELNEDERLANDSCHE LYRIEK

Van dezelfde auteurs in de Uilenreeks verschenen:

No. 1. NIEUWSTE DICHTKUNST, 4de druk.

No. 16. MODERNE LYRIEK, 5de druk.

No. 32. STEKELBAARZEN EN HEKELVAERZEN, herziene uitgave.

No. 44. DE LIEFDE ZINGT IN VERZEN.

MIDDEL NEDERLANDSCHE LYRIEK

BIJEENGEBRACHT DOOR

C. J. KELK EN
HALBO C. KOOL

DERDE DRUK

AMSTERDAM
BIGOT EN VAN ROSSUM N.V.

LIBRARY
OCT 12 1934
UNIVERSITY OF TORONTO

MIDDELEEUWSCHE LYRIEK

Uit de 14e en 15e eeuw stammen de talrijke dans-, drink- en minneliederen, waarvan men hier een kleine kern bijeenvindt.

Wij zijn begonnen met de zoo bekende, maar de om hun bekoorlijkheid nu eenmaal onmisbare verzen over te schrijven van „Het Visschertje" en van „Het viel eens hemels douwe" al staan ze ook reeds in honderden andere boekjes.

Na die bekende maar toch altijd weer pakkende gedichten, volgen vele minder algemeen bekende en nochtans even schoone, in een orde, die geheel willekeurig is en die de goede smaak ingaf.

De middeleeuwsche lyrische poëzie heeft al de lenigheid en ongevormdheid, maar tevens alle onweerstaanbare, veroverende charmes van de jonkheid. Zij is de jeugd onzer poëzie, die nimmermeer zoo dicht tot de volksgemeenschap zou naderen.

Deze lichte verzen en liedjes zijn gezongen en gesproken door minstreels. Ze werden eerst later op blaadjes en in boekjes verspreid. Ze zijn niet litterair omdat hun dichters niet wisten wat litteratuur is. Ze hebben een rhythmus, dat danst op de natuurlijke deining van het woord en ze hebben een speelsche gratie, maar ook een pathetische toon, die elken voor poëzie gevoeligen lezer terstond meesleept. Wie de gedichten uit dit boekje liefheeft, moet trachten er uit voor te lezen op avonden, zooals elk mensch er wel eenige beleeft, waarop men in het maanlicht en bij een enkele lampion in een tuin of op een terras tezamen is, of misschien in den winter,

als een zacht verliefde stemming zich van jonge menschen heeft meester gemaakt.
Want wellicht is er geen poëzie, die duidelijker en luider spreekt tot het jonge gemoed, tot het verlangende hart dan deze. En geen, die zonder het wonder, dat poëzie is, te verloochenen, zoo gemakkelijk en kinderlijk lijkt, omdat er de meest enkelvoudige maar krachtige gevoelens van liefde en begeeren, van moed en zelfopoffering, zoo zacht en bekoorlijk in zijn uitgedrukt.

BIJ DE DERDE DRUK.

Bij deze derde druk hebben de samenstellers de inhoud vrijwel onveranderd gelaten. Slechts een enkel fragment van een gedicht werd vervangen door een volledig vers. De woordenlijst achterin werd echter belangrijk uitgebreid, waardoor dit boekje ongetwijfeld nog beter aan zijn bedoeling — het groote publiek te bereiken — zal kunnen beantwoorden.

HET VISSCHERTJE

Des winters als het reghent,
Dan syn de paetjes diep, ja diep,
Dan comt dat lose visschertjen
Visschen al inne dat riet
Met sine rijfstoc, met sine strijcstoc,
Met sine lapsac, met sine cnapsac,
Met sine lere, van dirre dom dere,
Met sine lere laersjes aen.

Dat lose molenarinnetje
Ghinc in haer deurtje staen, ja staen,
Om dat dat aerdich visschertje
Veur bi haer henen sou gaen
Met sine rijfstoc, met sine strijcstoc,
Met sine lapsac, met sine cnapsac,
Met sine lere, van dirre dom dere,
Met sine lere laersjes aen.

„Wat heb ic jou misdreven,
Wat heb ic jou misdaen, ja daen
En dat ic niet met vreden
Veur bi jouw deurtje mach gaen
Met mine rijfstoc, met mine strijcstoc,
Met mine lapsac, met mine cnapsac,
Met mine lere, van dirre dom dere,
Met mine lere laersjes aen?"

„Ghi hebt mi niet misdreven,
Ghi hebt mi niet misdaen, ja daen,
Maer ghi moet mi driemael soenen,
Eer ghi van hier meucht gaen
Met uwe rijfstoc, met uwe strijcstoc,
Met uwe lapsac, met uwe cnapsac,
Met uwe lere, van dirre dom dere,
Met uwe lere laersjes aen!"

HET VIEL EENS HEMELS DOUWE

Het viel eens hemels douwe
Voor mijns liefs vensterkyn.
Ic en weet geen schoonder vrouwe,
Si staet int herte myn.
Si hout myn herte bevangen,
Twelck is so seer doorwont.
Mocht ic haer troost ontfangen,
So waer ic gansch ghesont.

Die winter is verganghen,
Ic sie des meys virtuyt,
Ic sie die looverkens hangen,
Die bloemen spruyten int cruyt.
In gheenen groenen dale
Daer ist genoechlyc zijn,
Daer singhet die nachtegale
Ende so menich voghelkyn.

Ic wil den mey gaan houwen
Voor myns liefs vensterkyn
Ende scencken mijn lief trouwe,
Die alderliefste myn,
Ende segghen: „lief wilt comen
Voor u cleyn vensterken staen,
Ontfaet den mey met bloemen,
Hi is so schoone ghedaen."

ALOËTTE, VOGHEL CLEIN

Aloëtte, voghel clein!
Dyn nature es zoete ende rein,
So es dyn edel sanc;
Daer dienstu met den Here allein
Te love om sine danc.

Daeromme ben ic met di ghemein;
Ander voghel willic ghein
Dan di myn leven lanc.
Aloëtte, voghel clein!
Dyn nature es zoete ende rein,
So es dyn edel sanc.

Nider boos, onreine, vilein!
Die rouc die es wel dyn compein,
Neimt die in uw bedwanc,
Laet minlic hertzen zyn bi eyn
Sonder loos bevanc.

Aloëtte, voghel clein!
Dyn name es zoete ende rein,
So es dyn edel sanc;
Daer dienstu met den here allein
Te love om sinen danc.

MEIBLOEMPJE

Te mei haddic een bloemken
In myn hertjen vercoren:
Dat is mi desen couden winter
Afghevroren.

Dat bloemken licht verborghen
Onder den couden snee:
Sal ic van u scheiden, goet lief,
Dat doet mi wee.

Sal ic van u scheiden, goet lief,
Dat valt mi swaer:
So settic al myn hoop ende troost
Int niewe jaer.

Dat niewe jaer dat comet
Met vrouden an:
Ic hope dat si myn boelken
Noch wel worden sal.

HEIL DEN GASTHEER

God gheve ons eenen bliden wert,
So sijn de gasten vroilic jo!
Die altoos blidelic ghebert,
So moochwi ganslijch wesen vro'
Ach, lieve her wert, nu doe also!

Waer dranc nye men so goet ghelach?
Updat die wert es zorghen quijt,
So wilwi comen alden dach
Van nuchtens toter vespertijt.
Dese wert moet sijn ghebenedijt,
Hine acht des truerens niet een stroe.

Wael op, laet ons dan vroilic sijn;
Want ons die wert veil vruechden gan.
Wi drinken hier so goeden wijn,
Wat souden wi noch besceiden dan?
God gheve hem heil, diet ons vorwan,
Sijn leven lanc, met vruechden ho.

Scinc in, scinc in den duitschen traen,
Die luden doet so suetzen clanc;
Wi willen truerens avelaen;
Ach vruechden, nemmermeer verganc!
Die ons benijdt, hi hebbe ondanc;
Ic wilde hi zate in Jerico.

God geve ons eenen bliden wert,
So sijn de gasten vrolic jo!
Die altoos blidelic ghebert,
So moochwi ganslijch wesen vro;
Ach, lieve her wert, nu doe also!

DRINKLIED

Scinc her den wyn,
Gheselle myn!
Wi willen vroilic leven.
Het mach sulc zyn
Noch op den Ryn,
Die ons gheluc mach geven,
Al moeten wi nu sneven.

Wat saelt ghetruert?
De sulc bezuert,
Een ander moet bezoeten,
Wat nu ghebuert,
Ic willecuert,
God saelt noch tjaren boeten,
Dat wi nu trueren moeten.

In vruechden vro
Sine wi also,
Wi willen ons verbliden.
Wine achtens jo
Een averstroo;
Die ons daer om beniden,
God geve hem al ons liden.

God geve hem heil
Met vruechden geil,
Wie metten vrauwen hoven;
Al heift een veil
Den wint int zeil,
Hi mach hem wel beloven,
Es hi des nijts te boven.

Wel op, wel aen,
Laet niden staen,
Ende leven wi metter eere;
Met niders gaen,
Onnere ontfaen;
Van haren bozen kere
Elc man hem hoeden lere.

DRINKLIED

Wynken ghy syt groene,
Ghy maect my veel te doene,
Ghy moet deur minen hals;
Als ic u heb ghedroncken,
Ghelyck ghi my syt ghesconken,
Soe kan ic duytsch noch walsch.
Nu wynken, gaet daer in,
Wat baeten ons dusent nobelen,
Als wy begraven syn?
Dusent nobelen,
Wat baeten ons dusent nobelen,
Als wy begraven syn?

OCH HOORT TOCH ONS BEDIET

Och hoort toch ons bediet!
Dit liet singt al verdriet,
Omdat wy moeten scheyden.
Ons mach gheen wyn verleyden,
Maer tgelt en isser niet.
Wy moeten trueren want die buers is plat,
Sy heeft een gat.
Sijn dat niet groote rampen?
Wy souden meer slampampen,
Hadden wyt in de clampen.

MINNEKLACHT

Ick draghe naest mynder herten
Een verborghen mutsken fyn;
Stont ic in haren sinne,
Als si doet in de myn,
Ende ir die waerheit wiste,
So waer myn trueren ghedaen,
Nu weet ic van te voren wel,
Dat die liefde is vergaen.

Ick quam aen eenen verdoolden wech
Ende daer vant ick een lindeken staen,
Ick ghinck mi sitten rusten,
Ick was seer moede ghegaen.
Ick ontspande minen boghe,
Ick ruste mi in dat gras,
Daer peynsde ick om die liefste myn,
Waer dat si vervaren was.

EGIDIUS WAER BESTU BLEVEN?

Egidius, waer bestu bleven?
Mi lanct na di, gheselle myn;
Du coors die doot, du liets mi tleven.
Dat was gheselschap goet ende fyn,
Het sceen teen moeste ghestorven syn.
Nu bestu in den troon verheven
Claerre dan der zonnen scijn;
Alle vrucht es di ghegheven.
Egidius, waer bestu bleven?
Mi lanct na di, gheselle myn,
Du coors die doot, du liets mi tleven.
Nu bidt vor mi, ic moet noch sneven,
Ende in de weerelt liden pijn;
Verware myn stede di beneven,
Ic moet noch zinghen een liedekijn;
Nochtan moet emmer ghestorven syn.
Egidius, waer bestu bleven?
Mi lanct na di, gheselle myn;
Du coors die doot; du liets mi tleven.

VAER WECH GHEPEINS!

Vaer wech, ghepeins, God gheve dir leit
Dattu ye quaems in myn ghedacht;
Du bist vortan van mi ontseit,
Ende ic ontsegghe al dyn gheslacht.
Vaer wech!
Vaer wech ende vliet van mi ghereit,
Dune laets mi rusten dach no nacht.

Du aens ghebrant met onbesceit
Myn herze ende al myns zinnes cracht;
Mi dwinct so zere dyn aerbeit,
In haen no vruecht, no vruechden macht.
Vaer wech!
Vaer wech ende doe van mi ghesceit,
Dune laets mi rusten dach no nacht.

Ach groen nu zi myn ommecleit,
Want ic mi nie so moede en vacht,
Helpstu mir niet, soot mir nu steit,
So werdic zaen ghevanghen bracht.
Vaer wech!
Vaer wech, helf God om vroilicheit,
In can gherusten dach no nacht.

DE STEEN DIE TRECT DIE NAELDE NAER

Die steen die trect die naelde naer,
Wien wondert das, al hanich vaer
Vor oghen die bedrieghen:
Oghen vlieghen hier ende daer,
Maer herte en can niet lieghen.

Een oghe upslaen es wandelbaer,
Maer als tghesichte wil bliven staer,
Ende laten inwaert vlieghen,
So moet daer therte segghen waer;
Want zoe en can niet lieghen.

Lyflic beilde, speghel claer,
Myn cracht es jeghen dyn begaer
Als tskints es in der wieghen.
Dyn moetic bliven al mine jaer,
Want herte en can niet lieghen.

Die steen die trect die naelde naer,
Wien wondert das, al hanich vaer
Vor oghen die bedrieghen:
Oghen vlieghen hier ende daer,
Maer herte en can niet lieghen.

LAET STAEN

Eens meien morgens vroege
was ic upgestaen;
In een scoon boemgardekin
Soudic spelen gaen;
Daer vant ic drie joncfrouwen staen:
Si waren so wale gedaen
Dene sanc vore, dander sanc na:
Harba lori fa, harba harba lori fa, harba lori fa.

Doe ic versach dat scone cruut
In den boemgardekyn,
ende ic verhoerde dat suete geluut
Van den mageden fyn,
Doe verblide dat herte myn
Dat ic moeste singen na:
Harba lori fa, harba harba lori fa, harba lori fa

Doe groette ic die alrescoenste
Doe daer onder stont.
Ic liet mine arme al omme gaen.
Doe, terselver stont,
Ic woudese cussen an haren mont;
Si sprac: laet staen! laet staen! laet staen!
Harba lori fa, harba harba lori fa, harba lori fa.

(Jan van Brabant.)

DAT ZIJN DE....

Een groen raepkin,
Een vuurt scaepkin,
Ende den rogghenen cant:
Dat zijn de pruesschaerts van Brabant.

Groote platteelen,
Lecker morseelen,
Ende vrouch an de banck:
Dat zijn de drynckebuucken van Hollant.

Lange pycken,
Slyckege dycken,
Ende den taruwen cant:
Dat zijn de bottaerts van Zeeland.

Hooghe peerden,
Blancke sweerden,
Rasch van der hant:
Dat zijn de snaphanen van Ghelderlant.

Scerp van rekenynghe,
Rein van betalynghe,
Ende scalk up den teerlync:
Dats den loosen, lacken Vlamync.

DE KERELS

Wi willen van den kerels zinghen,
Si sijn van quader aert;
Si willen de ruters dwinghen,
Si draghen enen langhen baert.
Haer cleedren die zijn al ontnait,
Een hoedekin up haer hooft ghecapt,
Tcaproen staet al verdrayt;
Haer cousen ende haer scoen ghelapt.
Wronglen, wey, broot ende caes
Dat heit hi al den dach'
Daer omme es de kerel so daes,
Hi etes meer dan hijs mach.

Enen groten rucghinen cant
Es harde wel sijn ghevouch,
Dien neimt hi in sijn hant,
Als hi wil gaen ter plouch.
Dan comt tot hem sijn wijf, de vule,
Spinnende met enen rocke,
Een sleter omtrent haer mule,
Ende gaet sijn scuetle brocken.
Wronghele ende wey, broot ende caes
Dat heit hi al den dach;
Daer omme es de kerel so daes,
Hi etes meer dan hijs mach.

Ter kermesse wille hi gaen,
Hem dinct datti es een grave;
Daer wilhijt al ommeslaen
Met sinen verroesten stave.
Dan gaet hi drincken van den wine,
Stappans es hi versmoort;
Dan es al de werelt zine,
Stede, lant ende poort.
Wronghele ende wey, broot ende caes
Dat heit hi al den dach;
Daer omme es de kerel so daes,
Hi etes meer dan hijs mach.

Met eenen zeeuschen knive
So gaet hi duer sijn tassche;
Hi comt tote zinen wive,
Al vul brinct hi sine flassche.
Dan gheift soe hem vele quader vlouke,
Als haer de kerel ghenaect;
Dan gheift hi haer een stic van den lijscouke,
Dan es de pays ghemaect.
Wronghele ende wey, broot ende caes
Dat heit hi al den dach;
Daer omme es de kerel so daes,
Hi etes meer dan hijs mach.

Dan komt de grote cornemuse,
Ende pijpt hem turelureleruut;
Ay, hoor van desen abuze,
Dan maecsi groot gheluut.
Dan sprincsi all al over hoop,
Dan waecht haer lange baert,
Si maken groot gheloop,
God gheve hem quade vaart.
Wronghele ende wey, broot ende caes
Dat heit hi al den dach;
Daer omme es de kerel so daes,
Hi etes meer dan hijs mach.

Wi willen de kerels doen greinsen,
Al dravende over tvelt,
Hets al quaet dat zi peinzen,
Ic weetze wel bestelt.
Men salze slepen ende hanghen,
Haer baert es al te lanc;
Sine connens niet ontganghen,
Sine dochten niet sonder bedwanc.
Wronghele ende wey, broot ende caes
Dat heit hi al den dach;
Daer omme es de kerel so daes,
Hi etes meer dan hijs mach.

BISTU EEN CRIJGHER?

„Bistu een crijgher oft bistu een boer?
Hoe siedy uut uwer cappen so soer?
Wildy een crijschman zijn,
So neemt vyfhondert gulden met u;
Den crijch sal ic u leeren."

Hansken swoer eenen dieren eet:
„Al waert mijn vader ende moeder leet,
Den crijch en sal ic niet laten,
Ic wil gaen ruyten, roven, stichten brant
Al op des heeren straten."

Hansken dede sijns selfs raet,
Hi vercocht caf ende haversaet,
Hi woude al na den crijghe,
Corte cleyderen dede hi aen
Al na die ruytersche ghyse.

Hi clopte voor een schipmans dore:
„Bistu daer binnen so coemter vore
Ende voert mi over twater!
Ic ben een rijck boermans sone;
Den crijch en can ic niet gelaten."

Die schipper was een goet gesel,
Hij voerde hem overt water snel;
Dat water was ongeduere.
„Rijck God waer ic tsoheyme gebleven
In mijns vaders schuere!"

Doen Hansken quam ter halver zee,
Sijn hooft dede hem so wee,
Den coop was hem berouwen,
„Rijck God waer ick tsoheyme ghebleven,
Mijn vaders acker woude ick bouwen."

Doen Hansken over dat water quam,
Een scram in sinen beck dat hi vernam.
Doen wast hem seer berouwen:
„Hadde ick den ploechsteert metter hant,
Mijns vaders acker soude ick wel bouwen."

CREUPELKEN EN 'T MEISKEN FIJN

Te Uitert voor die poorte
Daer woont een meisken fijn,
Dat woude niemant hebben,
Het soude een creupelken syn.
Dat creupelken heeft goed ghelt, goed ghelt,
Dat meisken is fijn.

Met dien quam daer een schoenmaker:
„Meisken, woudi mi?"
„Neen ghi, seide si, peckedraet!
Ghi syt mi ooc veel te quaet,
Het sal een ander syn."
Dat creupelken heeft goed ghelt, goed ghelt,
Dat meisken is fijn.

Met dien quam daer een snyder:
„Meisken woudi mi?"
„Neen ghi, seide si, spetluis!
Ghi syt mi ooc veel te vaker te huis,
Het sal een ander syn."
Dat creupelken heeft goed ghelt, goed ghelt,
Dat meisken is fyn.

Met dien quam daer een backer:
„Meisken, woudi mi?"
„Neen ghi, seide si, kijkinoven!
Ghi syt mi ooc veel te sere bestoven,
Het sal een ander sijn."
Dat creupelken heeft goed ghelt, goed ghelt,
Dat meisken is fyn.

Met dien quam daer een coster:
„Meisken, woudi mi?"
„Neen ghi, seide si, clinkerdiclanc!
Uw clepel is u veel te lanc,
Het sal een ander sijn."
Dat creupelken heeft goed ghelt, goed ghelt,
Dat meisken is fyn.

Met dien quam daer een creupelken:
„Meisken, woudi mi?"
„Ja, seide si, huppenstup!
Ghi sijt mi ooc also nut,
Het zal geen ander sijn."
Dat creupelken heeft goed ghelt, goed ghelt,
Dat meisken is fyn.

LIED VAN DEN HOED

„In een prieel quam ic ghegaen,
Aldaer ic bloemkine scone vant staen.
Daer pluctic minen lieve saen
Van violetten desen hoet.
Steet hi mi wale,
Draghicken wale,
Dunct hi u goet?"

„Joncfrouwe, dien hoet
Die staet u wale.
Wel overcuusche, scone smale,
Gheeft mi den hoet,
Soe doedi wale:
Gheeft mi den hoet!"

„Ic en wille, hi es soe fijn,
Dien hoet sal draghen mijn minnekijn.
Dat ghi mi bidt, gheeft mi onmare;
Te biddene sone hebdi ghenen spoet.
Steet hi mi wale,
Draghicken wale,
Dunct hi u goet?"

„Gherechte minne es een scarp sweert,
Dat God den jongelinge gheeft ghebaert.
Dat ic u bidde heeft u onmare?
Te biddene sone hebbic ghenen spoet?
Wel overcuusche, scone smale,
Gheeft mi den hoet,
Soe doedi wale,
Gheeft mi den hoet!"

„Jonchere, u woerde sijn onghetrouwe."
— „Si en sijn niet, wel scone joncfrouwe!"
— „Jonchere, soe doet minen raet,
Ende noempt u lief sonder baraet."
— „Ghenade, joncfrouwe, hoet mi vergaet,
Ghi sijt mijn troest, mijn toeverlaet,
Ghenade, lief, al doer oetmoet!
Ic blive hier doet,
Ine hebbe den hoet."

„Seker soe dadic sonde groet,
Sloeghic mijn lief aldus te doet!
Nu staet op, wi selen gaen
Blidelike al sonder waen."
— „God gheve ons tonser minnen spoet!
Nemmermeer en moet
Quaet dorper weten,
Wat die minne
Ons beiden doet."

NAER OOSTLAND!

Naer Oostland willen wy ryden,
Naer Oostland willen wy mee
Al over die groene heiden
Frisch over die heiden
Daer isser een betere steê.

Als wij binnen Oostland komen
Al onder dat hoge huys,
Daer worden wy binnen gelaten,
Frisch over die heiden
Zy heeten ons willekom zijn.

Ja, willekom moeten wy wezen,
Zeer willekom moeten wy zyn;
Daer zullen wy avond en morgen
Frisch over die heiden
Nog drinken den koelen wyn.

Wy drinken den wyn er uit schalen
En 't bier ook zoo veel ons belieft,
Daer is het zoo vroolyk te leven,
Frisch over die heiden
Daer woont er myn zoete lief.

MINLIKE ENDE GOET

Minlike ende goet,
Hovesc ende rein van sinne
Essi ende wel gemoet,
Die ic met trouwen minne.
Si es coninghinne
In miere herten gront,
Daer si es vaste inne,
Nu ende ooc taller stont.
Vriendelijke bevangen
Heeft mi een rode mont,
Ende twee blosende wanghe,
Daarbi een kele ront.

Noch so wordic gesont,
Trooste mi die minnelike,
Die mi heeft verwont.
Ay, genade, doghederike!
Ic moet sekerlike
Sterven in corter stont,
Mine werde genadelike
Dan uwe goetheit cont.
Vriendelike bevangen
Heeft mi een rode mont,
Ende twee blosende wanghe,
Daerbi een kele ront.

Lichtende oghen claer,
Minlike een lieflike kinne
Doen mi sorgen baer.
Ay, genade, coninghinne!
In swinender noet ic brinne
Na u in aller stont,
Helpt mi, dat ic ghewinne
Troest, miere saelden vont.
Vriendelike bevangen
Heeft mi een rode mont,
Ende twee blosende wanghe,
Daarbi een kele ront.

(Jan van Brabant.)

EIGHIN DIJN

Trouwe, ere, goet, zin, herte ende moet,
Reine vrauwe, es eighin dijn.
Ic weinsche u eere vor enich goet;
Contrarie, hem die wroughers sijn.
Eighin dijn
Es therte mijn,
Wat ghi mi doet.

Troest van u, vrauwe, dats min behoet,
Troest mi alleyn uut zorgen pijn;
In u so rust mijns herten bloet
Claerre dan der zonnen scijn,
Eighin dijn
Es therte mijn,
Wat ghi mi doet.
Toocht mir ghenaden, beilde zoet,
Recht blivic stede in trouwen fijn.
Ic meene al goet, des wilt zijn vroet;
Comt mi in hulpen, vrauwe mijn.
Eighin dijn
Es therte mijn,
Wat ghi mi doet.

JONCFROUWE EDEL GOEDERTIEREN

Joncfrouwe edel goedertieren,
Wel gheraket van manieren,
Als ghijt ghebiet, so sal ic vieren
Tfernoy, daer ic ben inne.
Dat ic dus moet quelen,
Dat doet mi lieve minne;
In caens mi niet ghehelen:
Ghewaerlike ic ontsinne.

U eighen willic wesen.
Wet vorwaer, in caens ghenesen,
Het en si, dat ic in desen
Troest moghe an u ghewinnen.
Dat ic dus moet quelen,
Dat doet mi lieve minne;
In caens mi niet ghehelen:
Ghewaerlike ic ontsinne.

VROU WENDELMOET

Min vrou heyt Wendelmoet.
In sorghen heb ic ghewest altoes,
Sint mijn hert eerst vercoes
Te poten enen wijngaert,
Die mi dicke te suyr waert.
Hi staet op enen berch soe hoech,
Dair die gront of is soe droech,
Dat hi ghewassen niet en can.
Sint dat icken eerst began
Te poten daer, soe en is hi niet
Ghemeert, dez soe doeghe ic verdriet.
Des verdorret hi sonder heyl,
Want die berch is soe steyl,
Dat mi te climmen is soe swair,
Ende hem vucht te brenghen dair.
Dez leef ic in wanhopen seer,
Hoe noterflijk dat ic wair,
Dat ic dair wijn of drincken sal,
En hebbe meer dan guet gheval.

ON-GELUK.

Al redic om water toter zee,
En vons noch miin noch mee,
Dats mi ter wairheit cont,
Soe droeghe soe soude wesen die gront.
Woudic daer over ryden,
Des ben ic seker ende vroet,
Soe groet soude comen die vloet,
En mochter niet over liden.
Des moetic min leven liden,
Alsic altoes hebbe ghedaen.
Ic sochte trouwe in overtrouwe:
Dat dede mijn minne.
Dies brocht ontrouwe veel rouwe
In minen sinne.
Ic danc ontrouwe,
Si heeft guet ghedaen,
Al hebix rouwe,
Ic ben verlost dat ic was ghevaen.

NACHTEGAEL

„Och nachtegael, clein voghelkyn,
Wildi uw tonghe bedwinghen,
Ic salder al uw verderkyn
Met goudraet doen bewinden."

„Wat vraghe ic nae uw rode gout
Oft nae uw loser minnen;
Ic ben een clein wilt voghelken stout,
Gheen man en can mi bedwinghen."

„Sidi een clein wilt voghelken stout,
Can u gheen man bedwinghen,
So dwinghet u die haghel, die coude snee,
Die lovers van der linden."

„Dwinghet mi de haghel, de coude snee,
Die lovers van der linden,
Als dan schijnt die sonne schoon,
So sal ic weder vruecht beghinnen."

ONGELIJC STAET ONS DIE MOET

Ongelijc staet ons die moet,
Mi enten cleinen woutvogelkinen,
Als si verhogen dor den bloet,
Die si ten telgen sien ute scinen,
Daeronder si willen rasten in desen coelen Mei,
Ende vernieuwen haer ghesanc ende haer ghescrei
Emmer dienen sonder loon, dats jammerlic.
Wetti wie dat dede? siet, dat ben ic!

Ic wil emmer bliven ghestade,
Ende en wille haer niet ontwinken,
Lonet si mi met onghenade,
Owi, wes sal ic dan ghedincken?
Neen, ver Venus, laet erbarmen di,
Ende bid die lieve, dat si troeste mi.
Emmer dienen sonder loon, dats jammerlic.
Wetti wie dat dede? siet, dat ben ic!

Ic moet emmer draghen quale,
Nacht ende dach ende tallen stonden:
Dat doet mi haerre minnen strale,
Die vernuwen mine wonden:
Si staen onverbonden, dats al te haert,
Nu alreerst so jaghic up die wedervaert.
Emmer dienen sonder loon, dats jammerlic.
Wetti wie dat dede? siet, dat ben ic.

TIS AL VERKEERT

Tis al verkeert, dat plach te zyn:
Genoecht, solaes, myns herten vruecht,
Dat heeft ghedaen haer scheydens pyn,
God wilse bewaren, die suyver juecht!
Herte ende sin is onverheucht,
God heeft myn liefste boel gehaelt,
Al is de wyn claer int aenscyn,
In myn herte is hi verschaelt.

Die nachtegale ende die leeuwercke,
Die bloemkens, die aender heyden staen,
Trompen, luyten ende herpen
En moghen van mi gheen vruecht ontfaen;
Dat scheyden hevet mi al ghedaen;
Ic ben een haveloos ruyterkyn,
In Venus prisoen ben ic ghevaen,
Dus moet ic trueren al dleven myn.

Ryck God, ick ben myns levens moe,
Int herte lyde ick heymelyck doogen,
Eet ic, drinck ic, wat ic doe,
Dat is met twee beweenden ooghen;
Hoe soude ic connen vruecht betooghen?
God heeft benomen myn liefste ghenoot,
Die liefste had ick so diepe ghesooghen
Tis mi rouwe tot in myn doot.

Tvergaderen en was noeyt so soet,
Het scheyden en is veel meerder pyn,
Die niet en weetet minen noot,
Hoe soude hi kennen dat herte myn?
Want hier te zyn is cort termyn;
Al ligghen wi hier in blancken armen,
Ten eynde moet al ghescheyden zyn,
God wil haer lieve ziel ontfermen.

EN BEGHEEFT MI NIET!

Myn hert altijt heeft verlanghen
Naer u, die alderliefste myn,
Uw liefde heeft mi bevanghen
Uw eighen wil ic syn.

Voor al die werelt ghemene,
So wie dat hoort oft siet,
Hebdi myn herte allene:
Daerom, lief, en begheeft mi niet!

WIEN DOET VERLANGEN MERE PIJN

Wien doet verlangen mere pijn
Dan hem die moet van lieve zijn?
Want hem niet el genoegen kan.

Mijn alderliefste wijflijk schijn,
Naar u verlangt die herte mijn.

Wien doet verlangen mere pijn
Dan hem die moet van lieve zijn?

Zo waar ik ben, mijn herte es dijn,
Blijft mij gestade in trouwen fijn;
Zone mag ons deren wijf no man.

Wien doet verlangen mere pijn
Dan hem die moet van lieve zijn?
Want hem niet el genoegen kan.

DAT SOETSTE VAN MINNEN

Dat soetste van minnen syn hare storme,
Hare diepste afgront es haer scoenste vorme.
In hare verdolen, dats na geraken,
Omme hare verhongheren, dats voeden ende smaken.
Omme hare qualen, dat es ghesonde,
Hare helen openbaert hare conden,
Hare onthouden syn hare gichten.
Sonder redene es hare scoenste dichten.
Hare nederste stille es hare hoochste sanc,
Hare grootste abolgen es hare liefste danc.

GHEQUETST BEN IC VAN BINNEN

Ghequetst ben ic van binnen,
Doorwont myn hert so seer,
Van uwer ganscher minnen
Ghequest so lanc so meer.
Waer ic mi wend, waer ic mi keer,
Ic en can gherusten dach noch nachte,
Waer ic mi wend, waer ic mi keer,
Ghi syt alleen in myn ghedachte.

SOLAES

Solaes, God gheve u goeden dach,
Daer men di eert met rechter trouwen!
Ic dijns niet ontberen en mach,
Dies willic di in rime bouwen.
Hets jammer, dat si di anscouwen,
Die draghen enen loesen moet.
Mochtic vergheten allen rouwen!
Solaes prisic voer alle goet!

Hoe mochtic solaes ontberen,
Als ic sie ene beelde fijn!
In cans der liever niet gheweren,
In moet dan haer eyghen sijn:
Si heaft soe vriendelijc anschijn,
Hoer vlamme dat mi berren doet
Recht midden in die herte mijn!
Solaes prisic voer alle goet!

Solaes verlene mi God die Here,
Die wile dat ic solaes begere!

„Den dach en wil niet verborghen sijn,
Het is schoon dach, dat dunket mijn,
Mer wie verborghen heeft sijn lief,
Hoe noode ist dat si scheiden!"

„Wachter, nu laet u schimpen sijn,
Laet slapen die alderliefste mijn!
Een vingerlinc root sal ic u schenken,
Wildi den dach niet melden."

„Och meldic hem niet, rampsalich wijf,
Het gaet den jonghelinc aen sijn lijf;
Hebdi den schilt, ic hebbe die speer,
Daer mede maect u van hier!"

Die jonghelinc sliep ende hi ontspranc,
Die liefste hi in sijn armen vanc:
„En latet u niet so na ter herten gaen!
Ic come noch tavont weder."

Die jonghelinc op sijn vale ros trac,
Die vrouwe op hoogher tinnen lach:
Si sach so verre nootwaert inne
Den dach doer die wolken dringhen.

„Haddic den schotel van den daghe,
Ic worpse in ghender wilder Masen,
Oft van der Masen tot in der Rijn,
Al en soudi nemmer vonden sijn."

VAN MINNEN

Ane u, reyne creature
Die alderliefste boven alle wiven,
Scrivic saluut te deser ueren
Ende wille tuwen dienste bliven
Met ziele, met live, nach ende dach,
Tallen tide, vroech ende spade,
Met al dat ic verleisten mach;
Wel suete lief, hebt mijns ghenade!
Miere herten troest, miere herten speghel!
Soe sidi in mi gheprent,
In mijn herte als een seghel!
Ic moet liden groet torment,
Dat ic u niet en mach comen te spraken
Ende u claghen minen noet.
Wel scone lief, dit sijn die saken,
Daer ic om quele toter doot.
Mochtic u dicke komen bi
Sonder begrijp van niders fel,
Soe waric alder sorghen vri,
Ende hadde in mijn herte spel.
O wi, ach lasen! nenic niet!
Ic moet u scuwen ende vlien
Doer quade tonghen, diemen ontsiet!
Al ongheluc moet hem ghescien!
Dit doet mi doghen grote pine
Ende groet torment int herte binnen,
Dat ic van groter smerte verdwine
Sonder troest; dat wilt bekinnen!
Op hope eest dat ic gheduere,
Dat noch beter werden sal.

Al eest, dat ic nu drinke tsuere
Ic hebbe hope op goet gheval.
Wildi bekinnen mine quale,
Ende daeromme in u herte dincken,
Dat wetic wel, overcuusche smale,
Ic soude te blideliker drinken
Mijn rouwe ende mijn bitter zeer,
Dat ic om uwen wille moet doghen.
Scone joncfrou, in bidde u nemmeer
Dan ghi mijn pine hebt voer oghen.

O LACEN

O lacen hoe macht wezen,
Dat ic so truerich ben,
Ic had een uutgelesen,
Si staet so vast in mijnen sin.
Ic drage dat lijden verborgen
Int jonghe herte mijn
Van tsavonts totten morgen.
Het en mach niet anders zijn.

Ic heb die alderliefste
Dats enen brief ghesant.
Hi hielt van trouwer liefden,
Hi is mi wel becant.
Den brief heeft si ghereten,
Ick scriver haer nemmermeer;
Adieu! mijn alderliefste,
Ic en sie u nemmermeer.

Den brief heeft si gereten,
Die stricken heeft si ontdaen,
Si heeft mijn herte bevangen,
Ic en can haer niet ontgaen.
Ic sal haer duecht bewijsen,
Waer dat ic can oft mach,
Ic gonne die alderliefste
Veel duysent goeder nacht.

Gheselle, laet u gedencken;
Valt u een vrouwe so hert,
Menich hase wert gewencket,
Die noyt gevangen en wert.
En condise niet achterlopen,
So volcht haestelijc na
Door haghen ende door straten.
Die liefde die is onderdaen.

Gheselle, wel lieve geselle,
Leeft voort op goeden troost.
Hi leyt dicwils gevanghen,
Die namaels wort verlost.
Ic wil mi gaen verhueghen,
Vaert wech mijnder herten pijn,
Het is in haer vermoghen,
Het mach noch anders zijn.

Adieu, mach ic wel scriven,
Adieu is mijn devijs.
Ic hope noch troost te crigen,
Mijn lief gheve ic den prijs
Ic sal haer soetelic volghen,
Si en mach mi niet ontgaen.
Adieu mijn alderliefste lief!
Ghi hout mijn herte gevaen.

WISPELTURIGHEID DER MIN

Ic late haer gerne afslaen mijn hovet,
In dien datse doch mire noot gelovet,
Si die mi van den tenne rovet
Metter treckender ciere, die si mi toeghet.

Waeromme toendi mi dat ghelaet,
Daer ghi mi namaels met verslaet?
Want alst met mi ter noot wert gaet,
So drijfdi met mi uwe baraet.

Ay minne! u treken sijn te snel:
Alse ghi toent een, soe meindi een el;
Nu staphans zoete, nu staphans fel:
Bleefdi op een, soe dadi wel.

Uwe baraet dat es te sterc,
Hen, die dienen in uwen perc,
Ende al toesetten hare ghemerc,
Om te voldoene uwes willen werc.

Ghi verlost wise ende vroede
Ende setse in menechfuldegen moede;
Als si meest scinen buten spoede,
Gheefdi hen uwe gichten sonder hoede.

Ghi sijt scalc ende goedertieren,
Sachte als een lam ende ongehiere,
Alse onghetimde wilde diere
In de wustine sonder maniere.

NEEMT DAS VOR GOET

Neemt das vor goet,
Lief beilde zoet,
Das ich dir gheve
Sin, hertze ende moet,
In dijn behoet,
De wile ic leve.

In dijn bedwanc
Mine rouc wiens danc,
So moetic bliven
Mijn leven lanc,
Mijn hoochste aenvanc
Vor alle wiven.

Een troostelic mein
Van dit allein
Maect mi verhueghet;
Dinc anders ghein,
No groot, no clein,
Mich els ghenueghet.

Trout vrauwe mijn,
Doet mir anscijn
Din gonst met trauwen.
Vor alle pijn
Es medicijn
Dijn lieflic scauwen.

El gheen ghedacht,
no dach, no nacht,
Dan di alleine.
Met ganser macht
Mijn liden zacht,
Troutzaerte reine.

GHELDELOOS

Gheldeloos, ghi doet mi pyn,
Al myn vruecht doet ghi verdroogen,
Ick soude so gaerne vrolyc zyn,
Woudt mijnen buydel gedooghen.

Het mas mi van te voren gheseyt;
Ick en wouder niet na hooren.
Hadde ick een pennincxken wech gheleyt,
Dat mochte ick nu oorboren.

Ick plach te sitten op die bierbanck,
Waer is den tyt ghevaren?
Al buyten sweechs leyt mynen ganc,
Niet hebben doet veel sparen.

Doen ic goet geldeken had in myn tas,
Doen ghinc ic metten goey ghesellen,
Mer nu myn ghelt is al verteert,
Nu moet ic boomkens tellen.

Wanneer ic in die taverne come,
Ter tafeten ben ic haest geseten,
Dan make ic mi van achter uut,
Dat die goey ghesellekens niet en weten.

Pot ende kanne, het is al verteert!
Waer sal icx mer gaen halen?
Die vrouwe, die mi te borghen plach,
Die moet ic nu wel betalen.

Eten ende drincken is myn motyf.
Te sitten metten vollen balghe,
Als ict ghebrenghen can int lijf,
Vor die dore en staet gheen galghe.

Het was mi van te voren gheseyt,
Ic salder noch langhe op dincken,
Als ic myn buycxken hebbe ghevult,
So gae ic te Walem drincken.

GHELDELOZE VOLGHET MI

Gheldeloze volghet mi,
Wi willen zinghen een vroilic liet,
So wie dat riker es dan wi,
Die nes van onsen lieden niet.
Maer wie altoos na vruechden spiet,
Die es van onser compaengie;
Wanneer hi drouvelike up mi siet,
So wetic wel hoe hem ghescie.

Ghebrec van gelde ende scamelheit
Dat doet ons toghen drouve gelaet;
Want als een wellecome seit,
Der twee, der drie segghen: ,,gaet!"
So wie gelt heift, elc na hem staet;
Al cant ons lieden niet gheburen,
Dus dinct mi sijn de beste raet,
Vroilic leven sonder truren.

Sorgheloos ende sonder nijt,
Dats tbeste datmen zinghen mach;
Cuenwi duerbringhen dus den tijt,
Beter dinc ic nie ne zach.
Laetse trueren nacht ende dach,
Die tgelt besluten in haer scrine;
Noch ist beter ghelts verdrach
Dan altoos zonder vruecht te zine.

Heer God, al sijn wi aveloos,
Verleent ons vruecht in onsen zin,
Ende hoet ons vor de vrec altoos,
Die niet ne geert dan ghelt ghewin;
Ende hoet mi dat ic niet ne bin
In thuus ghelet van enigher boete,
Daer men roupt ter buerch waert in:
Soet, soete Gheraerts! Soet, soete, soete!

Och ryck heer God! en waert geen sonde,
Over u riepe ic veel meer dan moort!
Ghi hebt myn liefste lief ghevonden,
Weest doch haerder armen ziele comfoort,
Ghenadich God! ick bidde u voort:
Om haren wille myn herte sneeft,
Op rechter minne was ic ghestoort,
Ic bidde u, dat ghyt mi vergheeft.

Mi heeft ghedroomt so menighen droom,
Dat niet en is, dat mach noch zyn;
Al in die stadt van Room
Daer leyt begraven die liefste myn
Op gods acker, alst is aenschyn,
Daer droegense die ruyters vander banck,
Ic schencte hemlieden den coelen wyn.
Si wistens mi also groten danc.

RIJCK GOD HOE MACH DIT WESEN

„Rijck God hoe mach dit wesen,
Dat ic dus droevich ben?
Ic hadde een uutgelesen
So vast in mijnen sin,
Ic en can haer niet vergheten,
Hoe seere dat icx mi pijn.
Wat wil ic mi vermeten,
Druck moet mijn eyghen zijn."

„Schoon lief ick sou u vraghen;
Woudijt in duechden verstaen;
Sal ic noch langer jagen,
Eer ic u sal connen ghevaen?
Ic hebbe u uutvercoren
Al in dat herte mijn;
Segt mi, salt zijn verloren,
Druck moet mijn eyghen zijn."

„Gheselle wel lieve gheselle
Segt mi tot deser tijt
Hoe dorst ghi mi vertellen
Dat ghi in drucke zijt.
Al hebdy mi uutvercoren
Wat weet ick uwen gront?
Mach u wat goets gebueren,
Weest huesch in uwen mont."

„Schoon lief conste ic vercrigen
Van u een troostelijc woort,
Mijn kniekens sou ic buygen
Voor u alst wel behoort.
Seer stille soude ict draghen
Al in dat herte mijn
Wat baet, dat ic veel claghe?
Druc moet mijn eygen zijn."

„Gheselle ghi zijt seer schoone van woorden,
Bedroch is u gheleert,
Gelijc den wint van noorden
Sidy van mi ghekeert.
Men mach u niet betrouwen,
Dat segghe ic u goet ront,
Begheerdy wil van vrouwen,
Sijt huesch in uwen mont."

„Schoon lief wilt goelijc wesen,
Antwoort mi niet te fel!
Ic heb dicwijls hooren lesen,
Dat twee liefkens namaels maken spel.
Ic hope den tijt sal keeren,
Al schiet ghi u fenijn,
Nochtans wil ic u eeren
Al soude druc mijn eygen zijn."

„Gheselle ghi sout u scamen,
Dat ghi mi dus dic vermaent,
Ghi gaet door al die bramen,
Den wech is onghebaent,
Die ghi beghint te treden.
Och wiste ick uwen gront!
Ic waer noch bat te vreden,
Waerdi huesch in uwen mont."

„Schoon lief, laet uus gedincken
So menigen swaren sucht,
Die ic u plach te schincken
Ende al uut goeder duecht
Ter straten ende ter kercken,
Als ic sach u blide aenschijn!
Hebdijs niet willen mercken,
So moet druc mijn eygen zijn."

„Gheselle, u soete woorden,
Die gaen int herte mijn,
Mer oft also ghebuerde,
Dat water worde wijn
Ende ghi myn minne cost crigen,
Waer u dat niet een vont?
Soudy wel connen swijghen,
Ende huesch zijn in uwen mont?"

„Och ja ic, reyn vrouwelijc wesen,
Van u heb ict geleert,
So waer minen druck genesen,
Wes ghi op mi begeert
Och mocht mi dat volcomen!
U lieflijc blijde aenschijn
En derf ic mi nyet beromen,
Druck moet mijn eygen zijn."

„Gheselle laet u niet verlangen,
Leeft voort op goeden troost,
Men leyt so menigen gevangen
Die namaels wert verlost.
Weest huesch tot alle tijden
En maect dat niemandt condt
Trou suldi aen mi vinden,
Sijt huesch in uwen mont."

„Ic dancke u Venus minne
Van uwer duechden groot!
God laet mi trou aen u vinden,
Helpt mi uut deser noot!
U vriendelijc aenschouwen
Doet mijnder herten pijn,
O reyn nature van vrouwen
Laet vruecht mijn eygen zijn!"

„Gheselle wilt vruechde bedrijven
Als nu tot deser tijt,
Ic wil u vruecht toescrijven,
Mijn herte hebdy verblijt.
Al met vrou Venus strale
Hebdi mijn herte doorwont,
U eyghen ben ic altemale,
Weest huesch in uwen mont."

„Vrouwen eere mag ic wel scriven,
Wes mach mi aen gaen?
Een bloeme boven alle wijven
Die heeft mi troost ghedaen.
Myn trouwe is mi geloont.
Vaert wech mijnder herten pijn,
Mijn druc derf mi niet rouwen,
Vruecht sal mijn eyghen zijn."

Ter eeren van alle vrouwen
So is dit liet ghemaect,
Men loont so dic met trouwen;
Daerom is dat wel betaelt.
Men mach wel eere bewisen
Schoon vrouwen op elc termijn,
Cost ic troost van haer vercrigen,
Druck soude vergheten zijn.

RAADSELS

I Waar is hi blyder, da ist dat vraghen mijn,
Die koer heeft van minne fijn,
Jof is hi droeviger in sinen sin,
Die is ontseyt van gueder min?

Die van minnen is ontseyt,
Mit gueder hoep is hi beleyt,
Dat hi sijn doghen sal verwinnen;
Mer die coer heeft van gueder minnen,
Die is blyder in sijn ghedocht
Dan enich man vertellen mocht.

II Weder haddi liever, te hebben prijs
Van alder werelt in elcker wijs,
Soe van uwen lieve alleen
En soudi sijn gheprijst niet cleen,
Ende die werelt soude u misprijsen?
Die wairheit moeti hier of wisen.

Ic soude mi herde seer pinen.
Van minen lief gheprijst te sine.
Ach, haddic prijs van hair alleen,
Om alder werelt prijs soe gaef ic cleen.

III Of u lief tot Yperen wair.
Waer woudi liever, gaen tot haer
Ende trouwense dair tenen wive,
Of woudi liever hier bliven,
Ende hebben ene andere alsoe,
Soe scoen als si ende C pont tsyaers dairtoe?

Die sijn lief dair liet alleen,
Ende ghinc ende trouwede een
Om guet of om have,
Al verderfde hi dair om, en souds beclaghen.

IV Welc is dat teyken openbair,
Dairmen best bi wairt gewair,
Wair dat die minne is sonder baraet?

Sijn ghetrouwe ende sonder quaet.

V Ju lief, ju moeder gaen ter doot,
Ju suster, ju broeder, nu segt mi bloot,
Ghi moget den enen tlijf behouden,
Nu segt mi welc het wesen soude?

In liete altoes mijn lief niet sterven,
Ic liete eer al de werelt bederven.

VI Ic vrage u, wildi egen vri
Ju lief hebben op sulc een si:
Berouwets u tenegen tiden,
Men soude u dan u ore ofsniden?

Haddic mijn lief met sulken jolite,
Mine oren werdic nemmer quite.

VII Wie sijn wachters dez casteels
Vol yoyen ende vol ryveels?
Die hem houde segelijc.

VIII Groen zijn de muren,
Wit zijn de gheburen,
Zwart zijn de papen,
Die in de kapellekens slapen.
(Appel.)

SPREUKEN

I
Wat niet en can
Ghedoen een man,
Noch toe ghebringhen,
Dat heeft toebracht
Met hare cracht
Dwyf saen, met cleinen dinghen.

II
Die morghen die doet sorghen,
Die nacht verteret tgoet:
Woude die avondt sorghen
Alsoe die morghen doet,
Het soude noch menech riden,
Die nu gheet te voet.

III
Die eenen peert heeft dat qualyc gheet,
Ende een wyf die achter uut sleet,
Ende op elken tee twee exteroghen,
Die man leeft selden sonder doghen.

IV
Den nacht love, als du opstaes:
Den dach, als du slapen gaes;
Dinen weert groet vriendelike
Ende thuus-ghesinde al dier ghelike.

V
Die altoes sijn scalchheit toent,
Wert hi een werf gheboent,
Hi seyt dies hem nye en wart bevolen:
Der aexter is hair ey onstolen.

VI Vrienscap die al te gheven staet
Dunc den wisen quaet;
Want al dat gheven sessiert,
Wert die vrienscap faelgiert.

VII Ic en bens allene niet,
Die van minnen heeft verdriet.

VIII Een loghen dicke scone luyt,
Ende een guede wairheyt verhuyt;
Die van desen twie beste kiest,
Sijt hier, sijt dair, hi verliest.

XI Tis een herde groet let,
Dat een sijn herte dair toe set
Te doen dat hi laten moet;
Liet hijt te tijde, het wair him guet.

X Die ymmer wil sijn gheloent,
Eert hem ghebiet die tijt,
Het valt dicke dat hi croent,
Ene der vruechden wart quijt.

XI Waer sijnse, die vrome heren waren?
Daer si ligghen, wast gers ende varen;
Niemen soe grote here en si,
Hine moet sterven, alsoe wel als wi.

XII Minnic, soe stervic,
Latic, soe bedervic;
Minnic nie, soe minnic nu,
Minnic iemene, soe minnic u.

XIII Hoe wel een hont ghetemt si,
Eens honts sede es hem emmer bi.
Al ginge die hont talder stont
Ter kerken, nochtan bleef een hont.

XIV Myn gheluc dat ryt te peerde,
Selve soe ga ic te voet:
Altoes soe riet sire verde,
Als ic come in syn ghemoet.

XV Wat ghi hoert ende wat ghi siet,
Swighet al styl ende segghet niet.
Ic heb verstaen in minen sin:
Swighen brengt veel rast in;
Hi behoeft dicken scild,
Die alle dinc verantworde wilt.

XVI Langhe aerme ende wide hande
Hebben de heren van den lande

XVII Wie enen anderen wil berespen dez,
Des hi self niet clear en es,
Dat en is nummermeer wijs man:
Soe wie wyl, merc hier an.

WOORDENLIJST

Van enkele der lastigste woorden volgt hier achter de „vertaling". Een korte opmerking over de spelling van het Middelnederlandsch moge er aan vooraf gaan.
De *h*, die vaak op de *g* volgt, is coor het gemak in dit lijstje weggelaten. Daar zij er toch reeds niet altijd staat, kon dit zonder bezwaar geschieden. De *c*, die de gewone schrijfwijze is voor de *k*, is met haar onder letter *k* vereenigd. Wat de uitspraak aangaat, nog het volgende: voor *ij* of *y* zegge men *ie;* voor *ae, aa;* voor *ue, uu;* voor *oe, oo;* hoewel, dit laatste teeken oe kan ook het huidige oe zijn. Onze tegenwoordige taal en het rijm moeten hier den weg wijzen. De lange klinkers worden echter niet altijd dubbel geschreven, vooral voor de *r* vindt men bijv. *vorste* voor *voorste* of *orlof* voor *oorlof*. Lid- of voornaamwoord zal men vaak met het volgende of voorgaande woord aaneengeschreven aantreffen, zoo bijv.: *bestu voor ben je, voerene* voor *voeren hem* en *teen* voor *het een*. Voor goed begrip is hardop lezen veelal vrijwel onvermijdelijk.

Abolgen — toorn
abuze — vreemde zaak
aengaen — ten deel vallen
aens — hebt
aenschijn — voorkomen, gezicht
aenvanc — troost
Aloëtte — leeuwerik
avelaen — staken (af-laten)

Badt — beter
baer — bloot

balgh — buik
baraet — (sonder —) (zonder) vrees;
(— driven) pret (maken)
begaer — begeren
begrepen — gegrepen
bevanc — bedrog
berren — branden
bloet — (ook) bloei
boel(ken) — lief(je)

Daes — zot
dats — namelijk
dic — veelvuldig, dikwijls
dochten — deugden
doghen — lijden

El — ander; (al —) (al het) andere

Faelgieren — verzwakken
fernoy — verdriet

Geberen — zich gedragen
gebringen(toe) — tot stand brengen
geene — gindsche
gemein — verwant
gereit — dadelijk
geren — begeeren
gers — gras
gesceit — afscheid nemen
(— doen)
geval — geluk
gevouch — belief

gichten — giften
gront — (ook) het diepste van het gemoed
gyse — gewoonte, wijze

Haen — heb
hanich — bevreesd
heit — eet
hoet — krans

Cant — homp
caproen — kap
kerels — scheldnaam voor: dorpers
cnappen — eten
knive — mes
compein — gezel
condt — bekend
coors — hebt verkozen
cornemuse — doedelzak
croenen — kreunen

Lacen — wulpsch
lack — wulpsch
lanct — (mi —) ik verlang
lappen — drinken
liden — (ook) gaan
lyfcouke — soort peperkoek
lijflic — lieflijke

Mee — meer
mein — meening
morseelen — hapjes
motijf — beweegreden

Nie — ooit
noterflijk — nootdruftig

Om — (ook) maar
onbesceit(met) — hevig
ongeduere — onstuimig, woelig
ongehiere — schrikwekkend
ongescepen — ongeschapen (wezen)
onmare — (— gheven, en — hebben) niet aanstaan, niet bevallen
ontdoen — losmaken
ontfaen — ontvangen
ontnait — losgetornd
ontsegghen — de oorlog verklaren
oorboren — gebruiken, nut van iets trekken
overtrouwe — ontrouwe

Pinen — moeite geven
platteelen — borden
priëel — tuin
prisoen — gevangenis
pruesschaerts — bluffers

Qualen — ziek zijn

Raet — zin
rouc — roek, een soort raaf; (mine—) het raakt mij niet
ruters — ridders
rucghinen cant — homp roggebrood
ruyten — plunderen
ryck — machtig

INHOUD

Bladz.

Middelnederlandsche lyriek 5
Het visschertje 7
Het viel eens hemels douwe 9
Aloëtte, voghel clein 10
Meibloempje 11
Heil den gastheer 12
Drinklied 14
Drinklied 16
Och, hoort toch ons bediet 17
Minneklacht 18
Egidius, waer bestu bleven? 19
Vaer wech, ghepeins! 20
De steen die trect die naelde naer 21
Laet staen 22
Dat zijn de 23
De kerels 24
Bistu een crijgher? 27
Creupelken en 't meisken fijn 29
Lied van den hoed 31
Naer Oostland 33
Minlike ende goet 34
Eighin dijn 36
Joncfrouwe edel goedertieren 37
Vrou Wendelmoet 38
Ongeluk 39
Nachtegael 40
Ongelijc staet ons die moet 41
Tis al verkeert 42
En begheeft mi niet 44

Bladz.

Wien doet verlangen mere pijn? 45
Dat soetste van minnen 46
Guequetst ben ic van binnen 47
Solaes 48
Dagheliet 49
Van minnen 50
O lacen 52
Wispelturigheid der min 54
Neemt das vor goet 55
Gheldeloos 57
Gheldeloze, volghet mi 59
Rijck God, hoe mag dit wesen 61
Raadsels 66
Spreuken 69
Woordenlijst 72